

112 De Regia Protect. vi oppress. appell.

sunt expresse appellationi renuntiare, ita tenet Bald. in *lege fin. § fin. sub num. 7. versic. sed nunquid Procurator, C. de temp. appell.* quam referens i.e. quod Franc. in dict. cap. ex ratione, sub numero 24. & in cap. interposita 70. si ille denique, questione 6. num. 9. de appell. Scaccia de appell. quæst. 17. limit. 2. n. 89. & supra, qui n. 88. hoc extendit etiam ad Syndicos, ut nec possint 98 expresse appellationi renuntiare, quia est donare, ita Ruginell. in tractatu de appell. § 9. gloss. 1. c. 1. num. 13. versiculo Syndicus.

99 Omnes igitur hujusmodi procuratores, & administratores requirunt speciale mandatum ad expresse renuntiandum: Mohed. decis. 3. aliat 89. contra capitulum, vers. finem. de appell. & per Cardin. Alex. ita tenet Scaccia ubi proxime sub num. 90. ubi inter alias limitationes hanc adnectit in vers. quartius casus est, quod est nova, & magna, & iusta causa, quia sit talis, quæ verius similitudin dominus renuntiaret, poterit etiam expresse appellationi renuntiari, tenet etiam Cardin. Alexander. in cap. ex ratione 8. sub n. 18. vers. ex prædictis, de appell. Philipp. Franc. in dict. cap. interposita 70. si ille denique, q. 6. n. 9. in fin. de appellat.

100 Generaliter tamen tacite potest procurator appellationi renuntiare, Philipp. Franc. in d. ex ratione, n. 40. vers. circa quartum impedimentum, & sub num. 3. 2. Card. Alex. ubi num. 18. vers. ex prædictis, idem Franc. in cap. Nicolao. quæst. 7. n. 13. de appell. ut loquantur, quando appareat renuntiare non prosequendo appellationem. Ursill. in adnotat. ad Affl. decis. 78. in causa Firmani, num. 9. in fin. dicens posse tacite renuntiare permettendo labi tempus, Scaccia de appell. q. 17. limit. 2. num. 71. ubi etiam quod potest renuntiare tacite non appellando, infra decem dies, & passus est labi terminus, quia tunc pariter praedictat domino, ut & ipse, 90. vers. tertius causa, Philipp. Franc. in dict. cap. interposita, & ille denique, quæst. 6. n. 9. tenent. Speculator in titul. de appellat. q. 1. num. 7. lib. 2. fol. 184. Salicet, in authent. bodies, n. 1. C. de appellat. Felin. in cap. 1. sub n. 6. ut lute non confeiat. Nicellus. tractatu de concord. gloss. concord. 6. fall. 18. n. 54. & sequentibus, tom. 18. fol. 193. Affl. decis. 144. fuit dubitatum, num. 1. Lancelot. de atten. 2. parte, c. 12. lim. 50. n. 9. & sequentibus, Cephalus consil. 185. in causa n. 34. & aliquibus objectis hanc opinionem tuerit Scaccia de appellat. q. 12. à n. 188.

102 His convenit quod licet vera contumacia procuratoris in causa non noceat domino, quoniam possit appellare à sententia, contra eundem contumacem lata, quia dominum hoc beneficio non privat, tamen debet ipse dominus appellare, & infra decem dies à die laetatione, & non à die scientie, & notitiae, secundum Rotam decisione 27. aliat 313. nota quod ubi procurator, vers. fin. de appellat. in antiquis, Franc. in dict. cap. Nicolao, sub num. 19. Speculator. ubi proxime. Nicellus ubi proxime, & n. 57. Affl. decis. 214. n. 2. Roland. 2. Valle consil. 91. n. 8. & supra, lib. 4. Lancelot. de atten. d. lim. 50. n. 8. latè & optimè prosequitur Scaccia d. q. 12. à num. 120.

Et huc quicunque dicatis, fatis comprobatur, posse procuratorem tacite renuntiare appellationi, si post eius interpositionem comparuerit coram judice à quo, ita ut dominus praedictet, ita tenet in specie Bellam. 137. procurator, quem sequitur Ant. Gabriel. communum concil. lib. 2. de appellat. consil. 2. ampli. 3. num. 4. Felin. in cap. quoad consultationem 15. sub num. 7. de sententia, & re jud. Antonius Gabriel. ubi prosp. concil. 3. num. 2. à num. 19. & 18. contra hac in specie tenet Caput. dec. 10. n. 1. & 2. part. 1. Ursil. ad Affl. decis. 87. n. 9.

Appellationis legitima denegata delatio, & attentata exequio, seu ad ulteriora processus; præcise, an simul requirantur, ut violentiam adesse declaretur, & quid si adest sublequuta exequio dumtaxat; præcedente tamen delatione appellationis; & quid in actis negativis.

S U M M A R I U M .

- 1 Vim facit, & lege Julia de vi tenetur, qui provocacione pendente sententiam exequitur. L.lege Julia, ff. ad l. Julianum, de vi public. refertur, ibid. 2 L. 4. tit. 10. p. 7. verba adducuntur.
- 3 Cap. quoties Episcopoi 2. quæst. 6. verba recensentur.
- 4 Recursum an denegetur in denegata delatione appellationis ab actibus negativis.
- 5 Cevallos refertur afferens violentiam consistere in denegata appellatione, & executione.
- 6 Decretum violentie que otorgue y responga, an possit verificari, ubi deficit quid reponendum, num. 6. & num. 49. & sequentibus.
- 7 Dispositio est interpretanda ut quolibet verbum aliquid operetur, ne videatur frustra apositum.
- 8 Verbi dispositionis in dubio est serviendum.
- 9 Recursum, ut locum habeat solam denegatam delationem legitimam appellationis sufficere absque executione, verius ostenditur.
- 10 Vis non solum consistit in hominum vulneratione.
- 11 Delatio denegata non est violentia perfecta, sed principium, preparatio, & animi deliberatio ad illam committendam.
- 12 Pena apotita à jure judici exequenti appellatione pendente ut instigatur, debet expectari exequio, & actus consummatio.
- 13 L.lege Julia, ff. ad l. Jul. de vi publ. interpretatur, ibidem, & num. 30.
- 14 Recursum Regis non introduclus ad imponendam panam judici Ecclesiastico vim inferenti.
- 15 Finis recursus est dumtaxat protelio nuda, & naturalis, ne quis vi opprimatur à judice Ecclesiastico.
- 16 Defenso, ut licita dicat non est expectandus violentia effectus; sed sufficit animi determinatio, & propulsus.
- 17 Defenso licita est à violentia, quando probabilitate per periodo dubitari potest.
- 18 Delatione denegare ubi judici permittitur, tacite permittitur ei sententia exequi appellatione non obstante.
- 19 Index inferior tacite est inhibitus à jure interposita legitima appellatione, etiamsi non infusat.
- 20 Delatio denegata est pars integralis violentie, & animi deliberatio apta ad invocandum auxilium Regium.
- 21 L. Regia 36. & 37. tit. 5. l. 3. recopila. ponderantur, ut ad invocandum Regiam protectionem sola sufficiat appellationis denegata delatio abique executione.
- 22 Damno à principio refertur, quia post illatum remedium querere, melius est.
- 23 Recursum regius, ut locum habeat, solus timor futura executionis, ubi denegatur delatio legitima appellationi, sufficit.
- 24 Violentia committitur, quando legitima pendente appellatione judex exequitur, vel quando timetur exequi, quod auxilium invocandum.
- 25 L. 86. tit. 5. lib. 2. recopil. ibi, para que el proceda, ponderatur.

26 Vim si non adesse reperiatur processus inspectione, judici remittitur.

Pars I. Cap. VI.

113

57 Delatio ubi datur interventente in super attentato, si non admitteret recursum, duo abhinc darentur.

58 Recursum si ob solam delationem negatam ob timorem attentati datur, multò magis in ipso attentato, & executione subfecuta.

59 Causa plus operatus in se ipsa, quam in causato.

60 Recursum regis duo copulata jubet judici facienda, deferre & responere, sic requiritur concursum copulat. n.

61 Querelavientio quenadmodum concipienda, quando iudex detinet iamen ante, vel post attentavit, & non sicut reponere.

62 Ubi ponuntur duo remedia mirabilia.

63 62 & 63. Cevallos proposito reprobatur, cum ipse includat duo absurdia intolerabili.

64 Deserre, vel negare delationem, an censeatur, si iudex appellationi respondet, audire, quantum de iure, &c. an sufficiat invocandum regium auxilium.

65 Senatus tunc decretum dat, que por agora no haze fuerit quando appellationi propriae nihil respondit, nec postea provisori ordinariae, sed mandat in notario, ut mittat acta.

66 Et quid quando in hoc cau provisori respondit appellationem esse minus legitimam, &c. an id sit attendendum, ut cognoscatur super articulo violentie.

UTILISSIMA est hujus questionis resolutio, in ea siquidem nonnullos, juris peritissimos lapos fuisse vidimus: in eaque varios, licet quid verum sit tandem fuerint ampli, ideoque ut penitus dubitatio deinceps amputetur, eam accurate examinabo ad partes.

Et pro negativa: ut scilicet nulla vis esse posit in sola denegata appellationis legitima delatione; sed simul debeat concurre exequio, attentatum, seu ad ulteriora processus, fortissima urgent fundamenta, & in primis expendo texum ferè extremum in l. lego Julia, in hæc verba. Lege Julia ubi publica tenetur, qui cum imperio, potestatem habet, civem Romanum adversus procurationem necaverit, verberaverit, iussisse aliquid fieri, &c. ff. ad l. Jul. de vi publ. ecce igitur violentiam, non solum confidere in denegata delatione appellationis, sed sententia exequitione potissimum.

Secundò & pro eadem parte non minùs expressus est text. in l. 4. tit. 10. p. 7. cuius verba sunt: Sientense por agraviados algunos vecadas los homes de los juizos de los juzgadores, è pidan al dia para delante el Rey, è tales juezes ba, que con gran soberbia, o malicia que ay en ellos, o por ser muy desentendidos, que no les quieren dar alcada antes los desbonran, diziéndoles mal, o prendiendoles, è por eso deximos que qualquier juezador que sobre tal razon como esta fiere, o prendiese, o matasse, o desbonrase algun home, que debe haver perende otal pena, como si ficiesse fuerça con armas, &c. ecce texum apertum, requirentem sententia exequitionem, ut violentia adesse dicatur.

Terziò facit etiam bonus textus in c. quoties Episc. 2. 3

q. 6. ibi: Et dum prædicta Romanam Ecclebam applicaverint, ut ab ea se audi populerint; nullos eos aut excommunicare, aut eorum fedes furiare, aut res eorum auferre, aut aliquam vim eis inferte, præsumat quā amborum cau Romani Pontificis autoritate terminetur, quod si alter à quoquam præsumptum fuerit, nihil erit, sed viribus caruit. Ex quibus verbis aperte colligitur: vim confidere, non denegata delatione appellationis, sed in eo, quod, ea pendente, in Rom. Curia exequitur: ergo aliter Regius recursus interponi non potest.

Quarò, & pro hac parte fortiter urget enim si aliqua ratione in actis negativis denegatur recursus ad Regem ea potissimum, quia in eis non datur attenuatum,

exequio, necnon quid reponatur, ut post haec tenet

K 3

Ceval.

114 De Regia Protect. vi oppress. appell.

Ceval. in q. 897. n. 902. cum seqq. ubi ponit casum in denegata exequitione, petit vigore garantigia instrumenti, aut sententia transacta in rem judicatum, ut appellans ab hac denegatione non possit ad Regem recurrere, quia nulla ad eft violentia, nec quid exequendum, & per consequens, nec quid reponendum, & ita Ceval. ibi ad hoc communiter allegatur inter omnes advocates, & augustinus difficultas ex eo, quod ipsius Cevallo nunc in gl. 6. sub n. 90. scripsit, in hac: Et ratio est, quia tota lis, & potestis hujus cognitionis per viam violentiae consistit in non admittenda appellatione ad superiorem, & exequenda appellatione remota in causis, quibus de jure admittenda est. Hæc ille; ergo altero deficiente, siue denegata delatio, siue ejus exequitione penitus cessat recursus ad Regem; cum ejus deficit fundamentum.

6 Quinid, & ultimò facit: nam aliquo praedictorum deficiente, impossibile est, ut possit nec Regium decretem, nec ejus provisio verificari, concipitur enim, que otorgue et responso lo hebo, &c. & sic ubi non est, quid reponatur, superflua forent, quod negandum est; quia in qualibet dispositione verba non debent esse nisi effectu aliquid operandi, immo potius debemus præcisè interpretari; ut quodlibet verbum aliquid operetur; ne videatur fuisse fructu possum, l. ait prator, la prima, ibi Paul. Castr. & Alex. & Jal. ff. de iur. jur. leg. postliminium, & ult. ff. de capt. & postlim. rever. cap. pastoral. & ibi nos. de app. & in similibus terminis dicit Tiraq. in repeti. leg. si unquam, verb. omnia, vel partem aliquam, n. 10. Cod. de revocand. donat. & quia in re dubia verbis dispositionis est serviendum post alios Tiraq. ibi, verbo liberis, sub n. 4. ergo manifestè sequitur; hanc partem negavimus probabilem esse, ut utrumque tam denegata delatio, quam exequio, & attenuatum sit de essentia hujus Regii recursus, ita ut altero deficiente, vim non fieri decernatur.

9 Quibus tamen, & aliis non obstantibus, contrariam sententiam, & opinionem, immo utrumque non requiri, simil ad invocandum Regium protectionem, sed quod sola sufficiat denegata delatio, veriore, atque receptione effi manifeste probabo, & primò ex verbis iuris cons. in leg. penali. ibi: Cum Matri dixerit, vim nullam fecit Cæsar dixit; Tu vim putas esse solum, si homines vulnerent, ff. ad leg. de iur. priva. eadem etiam sit quæcumque doctrina non solum procedit, quando

10 detectus est animus vim inferendi, sed etiam quando probabilitate periculi dubitari potest, quia tunc licita est pariter defensio, ac violentiae propulsatio, ita docet Innoc. in c. si verbo de sententia excommunic. & Angel. Areti. in §. suis autem gentium, inffl. de iur. natur. gen. & civil. quem retor & lequitur Gramat. d. conf. 18. n. 5. & conf. 29. n. 2. Marfil. conf. 425. & 81. & Prosper. Farin. d. conf. 35. n. 22. qui nu. 23. adducit plures, ut idem sit quando imminet periculum.

11 Ithæc enim animi determinatio exequendi, seu alterius teritorii in causa procedendi, appellatione non obstante, factis evidenter, & manifestè detegitur ex denegata delatio. Siquidem in his causis in quibus iudicii permititur denegare delationem, ei tacite permititur ad ulteriora procedere, & exequi, quia est consequitum, & effectus denegata delationis, quia cùm non abdicavit ea iurisdictionem, illam retinet, quia medianter ulterius in causa procedere quit. Vitali. in tract. claus. 18 nibil. novar. appell. pend. in princ. in prima limit. plures citat. Lancelot. Robert. tract. de attent. 2. p. c. 12. lim. 25. & lim. 17. per totam. Scaccia de appell. q. 17. lim. 6. membr. 2. sub nu. 15. fol. 334. & lim. 22. nu. 23. vert. sub extendit primò. Pet. Surd. decis. 225. n. 14. Menoch. de retinen. post. rem. 3. n. 849. Mier. in tract. de majora. 3. p. q. 24. n. 62. ad fin. Cæl. Contard. in Lan. q. 12. num. 6. pag. 549. C. si de mom. poss.

12 Igitur eadem quidem intentione nolit iudex, à se facto proprio abdicare iurisdictionem per delationem, eam usurpando a superiori, in quem tacite à jure translati est, & iudex inferiori per legitimam appellationem juris ministerio est inhibitus l. 1. ff. nibil. novar. appell. pend. igitur de primo ad ultimum sequitur, quod ex denegata delatione justa appellationi, translatè deducatur, dictum judicis deliberatio, & determinatio vim cum effectu inferendi, ac propterea, & quod ipsa denegatio sit violentiae pars integrals, & principium violentiae sufficiens ad auxilium, & Regium protectionem in-

Pars I. Cap. VI.

115

invocandum, non secus ac si in rixa aliquis apponat ensi manum, aut illum requirat, seu pallium brachio involvere incipiat, necnon galerus in capite collocaverit, ejusque verticem levaret, ex iis enim preparato ad offendam colligitur evidenter.

21 Tertiò pro hac parte expendo textum opprelsum (qui prolus omnimodam cavillationem excludit) in l. 36. tit. 5. lib. 2. recipil. ibi. Por quanto, assi por derecho como por costumbre immemorial nos pertenece, algar las fuerças, que los juez Ecclesiastico y otras personas hacen, en las causas que cognosco, no orzangolas las apelaciones, que dellos legítimamente son interpuestas. (& iterum ibi: Quezandose, que no se le otorga la apelacion, &c.) den nuestras causas en la forma acostumbrada, &c. (para que se otorgue la apelacion.) &c. & in l. 37. & seq. ibi: Que a las audiencias se traen por via de fuerza muchos procesos, &c. (porque no otorgan las apelaciones, &c.) ecce iura aperte probantia nostram opinionem verilliman, ut ad invocandum protectionem Regiam, & nudam defensionem, solus justa appellationis attenuata denegata delatio, non etiam expectetur exequatio; quia quidem iura provide disponunt in praebenda protectione, cum natura defensionis sit; ut praefuerit ante damnum, & vim illatam, & cum de periculo timetur; quid enim prodest jam occiso defensio; quomodo etiam occurrit in periculo, jam incidenti, & pereunt in illo? minanti enim periculo, & damno inscitè occurrendum & resistendum est, juxta tot. tit. ff. de damno infesto; qui melius liquidem est, in principio damno refiserit, & occurre, quād post illatum remedium querere, l. 1. Cod. quando licet sine iudi. vind. quarum legum genuina ratio legitime deducitur ex iis, que hactenus diximus circa naturam defensionis naturalis.

22 Quartò, & pro harum legum Regiarum, & nostræ doctrina declaratione, facit mirabilis doctrina Fulvij Pacian. in conf. 164. n. 38. Seie tractatu de iibitib. 8. §. 1. n. 4. & ulterius in dec. 114. n. 4. tom. 2. fol. 52. qui quidem affirmat, quid ad hujusmodi Regium recursum, tunc vim adesse, dicetur: quando sumus in appellatione qua utrumque habet effectum, devoluivum, & suspensivum, etiam si timetur, quod iudex a quo vult, non obstante appellatione procedere, vim inferi, & potest Senatus Regius se intrromper, vim tollendo, & opfussum protegendo, impediendo iudicem, ne indebet exequatur: ergo solus timor exequendi sufficit, ad auxilium postulandum: id est bene dicit ipse Seie d. §. 1.

23 sub n. 4. utrumque causum amplectens, scilicet; quando indebet appellatione suspensiva non obstante, proceder, vel procedere timeatur, ut in tali cau dicatur inferre vim, ad invocandum Regium protectionem, qui quidem Doctores Iulia adductæ suprà, in princ. proximo fundamento contraria partis respondendum est, ut procedant, & loquuntur quodam condigne impositionem, ut ad hunc effectum expectanda sit quantitas, & qualitas exequitionis, cùm non sit de deficitis, in quibus ponitur effectus, & animi determinatio, etiam si sequatur effectus, non autem loquimur de defensione naturali præstanda, ad impediendam violentiam, & vim propulsandam, ad quod animi determinatio, nec non solus timor inspiciatur, ut dictum est.

24 Quintò hac etiam pars ex aliis ipsius l. 36. verbis in fin. probatur ibi: Ysi por el dicho proceso parecerá la dicha apelacion no ser justa, y legitimamente interpuesta, remitan luego el tal proceso al juez Ecclesiastico, &c. para que el proceda, &c.) quæ verba indicant ante exequitionem sententia, recursum Regium suffice imploratum, necnon posse licet implorari, quoniam si facta foret jam exequio, quid procedere nihil habet amplius, & sic non possent illa verba, in sententia diffinitiva, verificari; quia exequitione semel facta factus est iudex officio suo, quod eodem modo elegeretur explicuit Cened. in quæf. canon. 45. sub n. 39. ubi dicit, quod si ex adducto processu ad Regium Senatum fuerit competut, appellationem esse frivolam, causa ad eundem judicem remittitur, ut exequatur sententiam: ergo requiritur, ut facta exequitione, & attento conducatur processus ad Regium prætorium.

Octavò pro hac parte pugnat ratio, quam communis

K 4

ter

31 quem adduximus pro contraria partis tertio fundamento, quo non agitur de impositione poena vim inferent, judicis, sed de actione annulatione, ac proprieta fola præsumptio, & effectus illo text. prohibetur, & inhibitetur, ibi, aut aliquam vim eis inferre presumant, & iterum ibi, quod si aliquid à quoque præsumptum fuerit, nihil erit, sed viribus caruit; & ita ubi non agitur de poena corporali, obviatur initio, & præsumptioni, & animi deliberatione vim inferendi appellanti, cuius germanus est intellectus, & nostræ doctrine consonus.

ter adducunt Doctores in justificationem hujus Regii recursus, quos citavimus supra, c. i. n. 16. quod licitum est parti resistere, & prohibere judicii volenti exequi suam sententiam appellatione suspensam. Eodem modo, & urbanius poterit ipse Princeps, cuius proprium officium est, vi oppressos liberare, prohibere, resistere, & propulsare: ne procedat appellatione pendente, scilicet eo tempore, quo poterat oppressus, nempe volenti exequi, & ultra dictos Doctores, vide post alios Cened. in q. canon. 45. num. 22. & supra n. 4. ergo intentionis, & animi deliberationis judicis a principio est resistendum, ex ipsorum Doctorum assertione, satis clarè patet, ut hoc intelligant ante factam exequitionem, & vide quæ nos supra, c. i. prel. 3. propter principium, ver. quod Ex eo probatur, a n. 85. ubi expresse docuimus.

33 Nonò, amplius nostra resolutio comprobatur, quoniam in actis, & sententiis negativis nulla datur exequitio facta judicis, & tamen ob solam denegatam delationem emissa appellationi (in casibus, quibus legitima sit natura reputatur) fundatur violencia, & recursus Regius per viam violentia, ita in terminis post Covar. pract. q. c. 10. n. 1. ver. eadem ratione. Avil. in c. 20. preto. verb. usurpan. 21. Villalob. in arario com. opin. iii. J. 165. probant pulchre Bobadill. in polit. lib. 2. c. 17. sub n. 129. & Azeved. in l. 1. tit. 1. num. 10. & 21. lib. 4. recopil. qui quidem affirmant, quod si in casu necessarij iudex facularis imploraverit auxilium a judice Ecclesiastico, & ipse ut tenetur præstare recusat, poterit talis facularis ab illa protervia, & negato auxilio ad superiori appellare, & si deferre recusat, poterit recurrere ad regia prætoria suprema per viam violentia, prout ex converso etiam coærctatur facularis iudex ab Ecclesiastico per censuras, potente auxilium a laico adversus eum, qui prætendens se exemptum appellavit ab Episcopi visitatione ex causa probali; quia cum tunc facularis non tenetur auxilium suum impatrii; ut tradit Michael Axia de exhibend. auxil. in 8. col. 8. in 3. cas. ex pag. 156. Cened. canon. quæst. 36. n. 14. ideo possunt compareat coram Ecclesiastico petens revocationem censurarum, & ut absolvat eum, quod si facere recusat, ab hac denegata absolutione; & censuram revocatione petita, poterit appellare iudex facularis, eo quod non tenetur jure, impatrii brachium suum petuum, usque quo videat iusti petitione fuisse, & si appellatione hujusmodi non detulerit, poterit pro tollenda violentia recurrere ad Regium Senatum, qui declarabit, vim fecisse, & deferre appellationem, ita etiam tenet Azeved. ubi proximè, in d. l. 15. tit. 1. n. 12. lib. 4. recopil. quem exaggerans sequitur, & bene explicat Cened. in quæst. canon. 36. n. 14. videndum.

Absurdum enim foret, dicere, quod appellatione de negata delatione ab actibus negativis, non posset ad Regem per viam violentia recurreri, si alias sui natura appellatione licita est, & utrumque effectum habens: non solum enim in hac violentia cognitione consideranda est duntaxat exequitio ejusdem sententiae, & gravamini, à quo appellatum est, sed etiam alia attentata, quæ defuper committi possunt extra ipsam sententiam: plurima enim attentatorum genera reperiuntur etiam appellatione pendente, licet directe non sit in favorem sententiae. Finge, peto à judice, ut mihi terminum concedat, vel me recipiat ad probandum, interloquitor negativæ, mihi est licita isthac appellatione quod utrumque effectum (prout de eis, & aliis pluribus actis negativis probavi latissime infra, 2. p. c. 1. per totam) iudex illam sententiam exequi non potest, quia tanquam negativa non indiget facto hominis, quia non entis nulla sunt qualitates; tamen si vim non fecisse declaretur in de negata delatione; posset ad alteriora procedere, & exclusi, necnon negatis milii legitimis defensionibus, poterit libere causam protequi, utique ad diffinitivum fen-

tientiam, & eam sui ad libitum proferre: si igitur appellatione est legitima, & jure approbata, ab his actis negativis suspendit jurisdictionem judicis à quo, ejusque manus ligat, ita ut ad ulteriora procedere nequit; quare si procecerit, omne erit attentatum, quia gemitum appellatione pendente, l. i. & toto tit. ff. nihil novari append. cum vulgar. igitur non valet consequentia; Sententia negativa non potest exequi, ergo ab ea legitima appellatione non caufat attentata, nec quod posse ejus appellationem pendente non detur attentatus processus, quia nullum foret, quia certum est, quod appellatio legitima suspendit effectum sententiae, jurisdictionem judicis, & etiam si ista sententia secum trahat exequitionem, notabile dictum vocat Sigism. Scaccia tract. de appell. q. 3. n. 18. & 74. pulchre Phil. Fran. in c. ad hoc quoniam, sub n. 1. & sub n. 5. de app. alias etiam mirabiles decisiones, & doctrinas in his terminis videndas omnino adduxi p. c. 13. a. n. 206. ubi quod hujusmodi appellatione denegata institutione suscitat, & caput atterata.

Igitur si appellatione ab actibus negativis potest caufare attentata, quando interponitur ab actibus, licet appellationem permittentibus, & appellatione adeo legitima, cur recursu saluberrimo ad Regiam cutiam est privandus vi oppressus? Imò etiam aliud non timeretur attentatum, sola denegata delatio appellationi ab actu negativo fortior est causa, ut ad Regem haec cause per viam violentia trahantur, quoniam si ob solam denegatam appellationem licite delationem in sententia affirmativa datur recursus, quia ex ea justè timetur sententia exequitio, cuius fortius non erit concedendus in sententia, quia secum trahit exequitionem? Quia plus gravat, plus si quidem insuffit causa in sciplina, quam in cautulo, clem. i. de reliquo, & venerat. sancto. aut multo magis C. de sacro. an. Eccles. propter unum enim quodque tale, & illud magis. Sed quia de hoc articulo latissime egit infra, 3. p. c. 13. ver. hinc incidit excludendum, damnandusque error, a n. 74. n. que ad finem capituli, & perius per plures numeros, quæ loci tam expedita, quam remissive congregamus innumeros casus negativos, à quibus licita est appellatione quod utrumque effectum, suspensivum, & devolutivum, tam ab interloquitoris, quam à diffinitivis; & inde inferentes, validissimisque fundamentis comprobantes, nullo modo denegandum recursum Regium licite appellationibus, prout ibi latè videre poteris, ac propterea hic omitto.

Hinc audiendum non est Hieron. Cevall. (quem pro contraria parte citavimus in quarto argumento) q. 897. n. 902. cum seqq. qui contrarium videat sentire, si vulgo credamus, prout a pluribus Advocatis, & Senatoribus in hoc Senatu communiter citatur, & intelligitur; ut scilicet in actis negativis sit denegatus recursus per viam violentia, omniumque communis calculo reprobatur. Sed certè si attentus legatur Cevall. in d. loco, non probat, id, ad quod (ut dixi) solet allegari, quapropter illi debitus reddendum est honor, ille enim loquitur in causa verissimo, ad eo ut (prout jacet) indubitate sit, & sine umbra difficultatis, nempe, quando vigore instrumenti guarentigia actor petet exequitionem, & iudex illam denegat, ab hac denegatione actor appellationem interponit, iudex illi detulit, ne ex non exequitionem sententia negavit, quia non erat quid exequendum, cum sit actus negativus; inquit igitur hoc causa tunc, si ad supremam prætoria recurratur per viam violentia, nullam adfert decernit, quia tunc, ut inquit Sese de inib. c. 8. §. 1. n. 5. deficit fundamentum, deficit appellationis denegata delatio, & etiam exequitio, ipse insuper iudex Ecclesiasticus ad primam provisionem ordinariam potest respondere, ut detulit, & insuper defert libenter, & omnia (si quæ sunt) reponit.

Sed adhuc iste causa si absolute intellectus ab ipso Cevall. non magno caret scrupulo ex supradictis, tum quia licet iudex ipse defert appellationem, & actus sit ex-

executivus negativus; tamen cum à denegato juris beneficio, & privilegio, putat exequitione debita guarantee sit licita appellatio, prout latè diximus in d. c. 53. p. 3. & eadem 3. p. c. 4. à prim. quibus locis plura redidimus exemplaria tunc superpena renanet judicis jurisdictionem judicis, illam ferentis: alii autem argumentis scilicet, primo. 2. & 3. superius etiam directè satisficiunt.

Restat tamè respondere quinto, & ultimo argumento, cui faciliter patet responsio, quoniam praedicta verba, quibus concipiatur decreturn Regium: *Que otorgue y reponga lo hecho despues de la avolucion, &c.* ex quo relipiant, & comprehendant attentata, si quæ sunt, non possunt dici esse sine effectu aliquid operandi, quæ tunc dicerebant talia, quando aliquid reperierat attentatum, & denegaretur ejus repositus, existentibus dictis verbis; nam cum attentatorum repositus sit consequtivum, & dependens necessarium à delatione a pellitionis legitimæ & ejus praeficti effectus cap. non solum de appell. in 6. & 7. p. c. 4. diximus, ideo illi verbis datur secunda providentia, ut si quid forte iudex attentaverit, reponat; de quo enim serviret decernere, vim adfert: si vis non tollatur ex integrō, & sic illa verba flant conditionaliter, si adfert attentatum, ut videmus etiam in eodem decreto, quod solet poni clausula (ut levetur censura, & excommunicati absolvantur) quia intelliguntur, si forte excommunicati sunt, ut bene per Cened. in q. Canon. 45. sub n. 39. & ut plurimum nullala adfert excommunicationem. Et quidem in iure talium sententiarum conceptione non est nova, siquidem videamus, in rei facta condemnatione cum fructibus, & tamen potest esse, ut fructus nulli debeantur, nec fuerint percepti, & in remed. I. fin. Cod. de edit. divi Adri. quæ absolutè iudex mandat hæredem mitti in possessionem omnium bonorum, quæ remanerint tempore moris testatoris, & tamen intelliguntur conditionaliter quæ remanerint, operatur enim, & verificatur, si fructus sunt percepti, & bona aliqua remanerint.

Deinde quia declarante Senatu, vim factam, & applicationi deferendum, tacitè subintelligitur attentatorum repositus (si quæ sunt) prout ex Villadiego, Joan. Gutierrez & Cevall. diximus supra in 6. fundam. hujus resolutionis. num. 27. & ideo illa verba decreti. *otorgue y reponga*, veniunt in ejus declarationem, & verba non possunt dici superflua, si apponantur ad maiorem specificationem, & satis operari dicuntur, si tollant dubitationem, & magis declarant, Alexand. consil. 33. vñlo 52 themate, num. 5. lib. 1. Cravet. consil. 35. num. 3. Roland. consil. 56. n. 29. lib. 3. Ruin. consil. 136. num. 10. lib. 3. Tiraquelli de retraci. §. 1. gloss. 2. num. 28. Cravet. consil. 70. n. 29. verculo si dicatur. Card. Tusc. pract. conclus. litera V. conclus. 87. n. 73.

Ex predictis igitur confitans illa elicitor conclusio, ut sola denegata legitimæ appellationis delatio, enim antea quam iudex deveniret ad attentatorum, & exequitionem, nempe, ex solo timore attentandi sufficiat ad invocandum Regiam protectionem, necnon ut decernatur, vim fieri, cum ad licitam defensionem interponendam animi deliberatio judicis (que colliguntur apertere ex denegata delatione) duntaxat sufficiat: que conclusio ex mente est omnium Doctorum citatorum cap. 1. num. 16. qui quidem, ut plurimum, & frequentius loquuntur, vim judicem facere, non deferendo appellationi legitimæ, idè ut nullus ad recursum invocandum requiri, firmet attentatum, & exequitionem praecedere (emptio uno Cevall. loco citato supra, ad prim. arg. 4.) & pro hac conclusione magis clara loquitur pulchre Sese de inib. cap. 8. §. 3. n. 70. & mens. cap. 8. §. 1. n. 14. & iterum optimè idem S. le tom. 2. decision. num. 114. Pacian. consil. 164. sub n. 4. bene etiam sentit Cened. in quæst. Canon. 45. n. 39. & sub n. 48. & 49. & sub num. 22.

Quid autem dicendum est è converso; quando adfert attentatum gemitum premissa delatione legitimæ appellationis

pellationis, & an recurrer possit ad Senatum per viam violentia, & facit difficultas, quia si detulit, non posse sunt verificari verba decreti, que otorgue, ex quo appetat delatum. Sed contrarium verius est, ut licet deferrat appellationi, si tamen attente, & exequatur, potest vim fieri, declarari ex iis, que à principe bujus causonis diximus, quia licet delationis negotio sit apta ad hujusmodi Regium recursum postulandum; tamen non est violentia perfecta, sed est principium, & pars illius, quia est actus, per quem detegitur voluntas judicis violentiam inferendi; at vera vis tunc fit, quando exequitur iustitia; scilicet, legitima appellatione pendente, quia tunc illa est perfecta violentia; ac ideo dum adegit violentia, durat recursus, quia non sufficit verbaliter defere, nisi simul reponat, quia ubi facta opus est, verba non sufficiunt, & propterea videmus dari secundum iussionem, ut cum efficiatur reponat, cum alter non tollatur vis, ut supra diximus latè cap. 2. §. 1. & sic quoque reponat recursus, locum haberet.

55 Si enim aliter dici posset, sequeretur, quod delatio que per Senatum fieri juberet, quod delatio ad eam juridictionem, non deveniat ad attentata, illaque reponat: in ejus damnum retroqueretur, & contrarium effectum operaretur, in modo potius delatio ipsa deserviret, ut posset fecur attendare absque metu, & sive Regii recursus, sicut indicum ad omnem finem contrarium effectum operare, *juxta l. quod favor*, Cod. de legib. hac enim fraudis via aperta, assidue ea posse uti judice Ecclesiastici, scilicet, deferringo appellationi, ut sine impedimento posse fecuri devenire ad sua sententiae executionem, & foris verbis non rebus legem imponere, cui locus datus non est, nec via fraudibus aperienda, cum potius hoc causa fu, quando post appellationem admissem, & delatum iudex attente, longe major violentia fit, quia dupli via ejus est sufficiens iuridictio, tum juris dispositione, ex l. ff. n. 9. novari appell. pendent. tum ex potentia delationis, per quam omnimodam se abdicavit iuridictionem, etiam si alius ipse licite potuisse in causa procedere, cap. cum appellationib. frivol. de appell. lib. 6. & que nos infra 3. part. cap. 18. per totum, & alibi pafsum; ergo multò fortius hoc cau locus est Regio recursus, quia per attentata, & ulteriori processum, quantum in se est, certat de revocatione delatione per contrarium actum, *juxta l. quod justit. ff. de re jud.* cap. cum cessante, de appellat. prout dicimus de judice, qui post conclusionem in causa recepti testes, vel post actum contrarium exceptioni, ut videatur contra illam pronuntiare tacite, & similibus.

56 Sequentur inde infuper duo absurdum, primum, quod postquam vigore Regie provisionis detulit appellationi, non teneretur reponere, tum quia vis sola diceretur confidere in delatione negata, tum etiam quia postquam detulit, non habet iurisdictionem ad reponendum, de quo nos latius egimus *suprad.* cap. 3. à princ.

57 Deinde quia si per solam denegatam delationem datur recursus ad Regem, ex eo, quia per illam timetur non deveniat iudex ad violentiam, & sic ad exequitionem, & attentata, quod est finis Regie protectionis, & sic proprie illa & ejus causa, multò magis debet concedi ipsi attentato, & exequitioni, quia causa magis influit, & operatur in se ipso, quam in causato, *l. & si non fin clavi 21. ff. perveniamus, ff. de auro & argento. legat. l. n. axis omnia, in 1. respons. ff. ad l. Rhodi de pact. l. temp. 29. ff. de re judi.* omne enim ius potius operatur in causa, quam in causato, *Castr. consil. 129. volum. 1. ubi allegat. I. digna vox. Cod. de leg. Felia. in cap. audit. num. 20. de prescript. decif. Gen. 128. num. 2. Dicitur (omni laude, & honorabilis premio dignissimus Regius Senator in Gallico Senatu) Perez de Lar. insigni suo tractatu de anniver. & capell. l. cap. 24. à num. 2. cum seqq. & ulterius quod hic Regius re-*

cursum in propulsanda violentia duo copulativa jubar: iudici opprimita fienda, ut scilicet, deferat, & reponat, sed requirit concordum copulatorem, *l. si ha- redi plures, ff. de condit. institut. Thesaur. decif. 189. num. 1. Moron. in tractat. de pace, questi. 447. num. 1. & 2. fol. 330. Felia. in cap. 2. num. 32. in versiculo co-pula, de rescripte. Mandol. in gloss. facult. §. ac etiam in verb. pro tempore, fol. 247. col. 1. Plot. de liitem iurian. §. 6. num. 33. fol. 84. quare concludendum est, quod quantumvis iudex detulerit, si tamen vel ante delationem 61 attentaverit, vel post delationem, & nolit reponere, licet, & absque dubio poterit recurri ad Regia pratoria summa, pro tollenda violentia: hoc modo conqueratur, ut cum legitimè appellaferit, nolit iudex deferre & ad ulteriora attente violenter procedit, datum ordinaria, quia dicunt, que otorgue et repona, si ipse respondet, se detulisse, & nolit reponere debet aca omnino remittere, vel erit conquesto in Senatu iterum danda secunda iustitia, ut reponat cum effectu, sicut in ordinaria continetur, & ita communiter uirat, & practicatur apud omnia Regia pratoria, & alia etiam via poterit ad Senatum recurri, scilicet, comparendo coram iudice Ecclesiastico, & ratificata priori appellatione; noviter etiam toto a procepsu, & attentato appellare, & adducendo procepsu ad Senatum per viam violentia, totum reponi mandatur, quia cum sint facta tempore, quo ipse appellans potuit appellare a primo acto iudicis, totum ut nullum venit in repositione, prout alibi dixi.*

Et dum hac typis dabantur, perlegi Cevall. in com mun. contra commun. tom. 4. 9. 897. num. 902. fol. 166. qui in hac inquit: Quam violentiam cum ipsa confitit in exequendo appellatione remota, non verò in exequendo appellatione admissa. (a qua assertione cavadum est, quia intollerabilius dum in le vita includit, vultatissimo stylo, & praxi, necnon juris dispositioni repugnat: alterum dum dicit, quod violentia confitit in exequendo, appellatione remota, quasi dicat, quod lo- la appellationis denegata delatio, non existente, nec sequita exequitione non poterit habere locum haec cognitio per viam violentiae, quod quam ingens sit abludum, evidenter probavimus à principio bujus capituli.

Imo & ipse ex ipso convincitur, dum in eodem 9. 897. 62 64 n. 464. sequuntur Gonzal. de Paz, in prax. 1. p. 1. tom. 1. temp. num. 14. quod locum habet hic recursus, & potest quando timetur de exequitione, & violentia iudicis Ecclesiastici, eo uti, antequam gravetur, & querimonia libeli in Senatu praesentato postulare ordinariam, ut iudex deferat, & reponat, ex eo, quia melius est ante tempus recurrere, quam post causam vulneratum remedium querere, *juxta l. 1. Cod. quando licet a fine iudicio se vind.* de quo nos alibi latius diximus cap. 2. à n. 75. quod quidem in fortioribus terminis procedit.

Secundum autem dum dicit; è converso, quod violentia non confitit in exequitione, appellatione admis- fa, quasi dicat, quod dum iudex adserit appellationem, & ei detulerit, licet exequatur sententia suara non erit locus recursus, quia violentia non adest quod tum a veritate, & a praxi frequenter aberraverit, haec nos docimus, quia, quando detulerit, major violentia adest, si attente, quia maiorem iuridictionis defectum habet, cum per delationem omnimodam à se abdicavit iurisdictionem, & hæc attende.

Adverte denique, aliquando ad tribunalia exportari appellationem legitimam à iudice interpositam cum processu, cum ipse iudex respondeat, auditor, quantum de iure locus est & aliqui putarunt, hoc esse idem, quod dicere deferat, si & in quantum, & sed decipuntur, quia hæc clare admittit secundum juris dispositionem, illa autem sub verbis ambiguis potius rejicere intelligitur, ac propterea quoad violentiam tollendam;

de ea judicandum erit, ac si negaverit, & sic communiter praedictam in supremis tribunibus, cum vigore ordinariæ, cui ipse respondere tenetur, animos suum detegi, & declarat, de quo senferit, an deferat, vel non, & sic quoad hunc effectum invocandi auxilium regium, sufficit dicto modo respondisse.

Aliquando etiam appellans nimis properat, & ante tempus præcurrit ad Regiam protectionem, dum legitime appetit a iudicis tententia, tamen praesentato coram iudice appellationi libello, nihilo illi respondet iudex, & postmodum viro in tribunal, solet declarari, que por agor a no baze fuerat, y se le remite, sed tu adverte, quod hoc decreti genus tunc procedet, quando iudex provisori ordinariae simpliciter dixit, quod intimet tabellionis, ut mittat procepsu: at si respondit, appellationem, non esse legitimam, & minus dignam delationis, vel quod non potest illi deferre, tunc fine dubio de ea reponere iudicandum erit, ac si à principio delationem denegat, ac ideo in Senatu idem attendendum est, ut directe decernatur, an violentia adsit, vel non, secundum quae per actorum inspectionem reperient appellationem esse, vel non esse legitimam.

CAPUT VII.

Regia intimata ordinaria, & pendente recursu ad Regem, an iudex Ecclesiasticus supercedere tenetur, ita ut interim ab eo gesta nulla, & attentata dicantur, & an termini interdum suspendantur, in quo quid senferit Rota, refertur.

SUMMARIUM.

- Supercedere tenetur iudex interim, dum articulus incidentis terminatur ab alio iudice, cui cognitio competit.
- Principi apponente manum in causa, iudex inferior debet supercedere, alius attentat.
- L. 36. tit. 5. lib. 2. recip. ibi*, para que el proceda, & c. acute ponderatur.
- Recursu ad Regem pendente, iudicem non posse ad executionem procedere sententia, qui teneant. 11. & 44.
- Quod maxime procedit, quando recursus intimatus est parti, & super ex ciuitate, & à n. 44.
- Processus originalis exportatio ad Senatum, fit ad ejus instructionem, & informationem.
- Relatione ad Principem pendente un interim gesta per inferiori mentem dicantur.
- Affertio Orlaviani Pedem. dicunt in hoc recursu suspendi iudicis iurisdictionem, nunquam sinse ablatam.
- Cevallios opinio refertur afferentis pendente recursu ad Regem, & facta ordinariae intimatione, attentatum esse, & nullum factum à iudice Ecclesiastico, & à n. 51.
- Recursu ad Regem pendente, & intimata ordinaria, non esse nulla, & attentata qua gerit iudex Ecclesiasticus, verior, & receptiorem opinionem ejus clarè ostendatur. & n. 44.
- Recursu pendente ad judicem, non impedit executionem sententia nec causat attentata.
- Recursus ad Regem, & suppletio à pari procedunt, & pariter in utroque inferiori non suspendit iurisdictionis exercitum, sed licet exequatur.
- Recursus, quando provenit ex supreme iurisdictione, si non suspendit iurisdictionem inferioris; ergo multo minus quando extrajudicialiter protegit per viam defensionis naturaliem.
- Querela ad Principem pendente pro tollenda iustitia, iurisdictionis inferioris non suspenditur, quoniam nus ad executionem procedat.
- Recursus ad Regem non est articulus prajudicialis causa principali, sed favorabilis ad ejus faciliorum expeditionem.
- Avocatione Principis iurisdictione tollitur.
- L. 36. tit. 5. lib. 2. ibi* para que el proceda, ulterius interpretatur.

120 De Regia Protect. vi oppress. appell.

- 44 Recursus pendente ad Regem non suffundi jurisdictio-
nem veriore esse opinionem.
 45 Recursus ad regem super iustitiam sui primae na-
turae attentata, non facit item.
 46 Attentata regulariter non datur sine lite.
 47 Recursus ob iustitiam natura alteratur per citatio-
nem, quia affectus lis.
 48 Recursus violentia quomodolibet varietat, etiam per
intimatione ordinaria (qua non est citatio) mul-
latenus potest affectus judicialis.
 49 Processus remissio ad Senatum nullatenus adaptatur
natura relationis facta per inferiorem principi.
 50 Relatione pendente ad regem, non suspendit refe-
rentis jurisdictionem, patro jure inductum est; nisi
Principis exprefse.
 51 Cevallus afferens intimata ordinaria, & pendente re-
cursu ad regem, esse multa gesta per Ecclesiasticum,
reprehenditur, & seqq.
 52 Recursus ad Regem ob iustitiam fundatur in cir-
cumventione adversarii; recursus vero violentia in
vi oppressione judicis.
 53 Recursus ad Regem ob iustitiam revidetur ex novis
productionibus, & noviter deducit aliis: at recur-
sus violentia ex eorumdem in pellione damtaxat
nullius admisit.
 54 Recursus ob iustitiam, licet citatione secuta, offi-
citus judicialis recursus autem violentie nihil un-
quam judicialitatis recipit, nec potest.
 55 Recursus ob iustitiam provenit ex potentia suprema
jurisdictionis, recursus violentia ex potestate politi-
ca, & aconomica abhuc vestigio jurisdictionis.
 56 Recursus ob iustitiam proponendum est intra termi-
num ad appellandum (juxta unam opinionem) re-
curus violenti uno termino circumscripsit reperitur.
 57 Cevallus sibi contrarium, & varius & notatur.
 58 Terminus partis a jure, vel iudice assignatus ad aliquid
gerendum non currit pendente recursu ad Regem.
 59 Terminus partis, vel iudicis non currit dum discep-
tatur super aliquo articulo.
 60 Terminus non currit appellanti, dum disceptatur,
an appellatio sit nulla.
 61 Terminus novem dierum, ad retrahendum rem pa-
trimonialem, non currit durante disceptatione su-
per venditione.
 62 Terminus decem dierum ad appellandum non currit
dum disceptatur de nullitate appellations proposta.
 63 Maxime si nullitas provenit ex attentati.
 64 Dilaciones due provenientes ex eodem fonte diversis
causis ad invicem, non confunduntur, sed successivè
utriusque operatur.
 65 Impedito agere non currit terminus.
 66 Terminus conficiendi inventarium non currit im-
pedio.
 67 Impedimentum excusat a pena, consumacione, deser-
tione, solutione canonis, & ab obligatione acceden-
ti ad Concilium.
 68 Propter impedimentum recessitur a forma.
 69 Impedito de facto iudicis non currit tempus.
 70 Impedimentum proveniens ex facto Principis ex-
clusa.
 71 Violentia excusat a temporis cursu vim passo.
 72 Terminum non currere pendente recursu ad Regum
consilium, exprefse terminavit Rota Romana.
 73 Impedimentum ob recursum ad Regem evidens est, &
patens ex actis, quantum tempus duraverit.
 74 Cevallus opinio reprobatur afferens ut terminus sus-
pensus per Regem recursum, iterum su parti inti-
mandus, ut de novo curat.
 75 Terminus remaneat suspensus in hoc statu, quo super-
venient impedimentum, & tantum temporis supple-
tur, quantum abstulit impedimentum.
 76 Terminus informationis in via executiva suspenditur,

ex impedimento partis, quo sublato aliis suppedita,
quoniam abstulit impedimentum.

- Q U A M ingentem, & inextricabilem difficulta-
tem includat hæc quæstio, ex utriusque partis
fundamentis apparet. Ex pro affirmativa, ut post
quam judicis Ecclesiastico fit intimata provisio, & in Se-
natū regio pendeat recursus, debeat in causa superse-
dere, ita ut nulla, & attentata omnia ab eo gesta, dic-
tantur; probatur primò, quando pro articulo decernendo,
& determiningo incidente in discursu aliquis
caulæ, sit recurrendum ad alium diversum judicem,
in tantum debet, in principali supercedere, ut interim
omnia gesta, ut nulla, & attentata revocentur, text.
est in cap. lator, cum concordibus, & que ibi
committunt Doctores, qui filii sint legimi, ergo par-
riter & eadem modo dum recurrunt ad Regem per
viam recursus, cuius est violentia cognito, & proprium
officium; iudex non debet procedere ablique
recurso & facta notificatione, sera nullo; idem etiam, &
iterum repetere inveni in glof. 9. fol. 91. ibi: Adverte
tamen, quod pendente recurso ad Regia tribunalia, non
est innovandum per judicem ordinarium Ecclesiasti-
cum, ut tradit Franci. Mar. deci. 83. n. 1. quem cita-
vimus supra in 4. fundam. Ex quibus quidem urgenti-
bus fundamentis fatis comprobata videtur hæc pars
affirmativa, ita ut ab ea non videatur recedendum. Vi-
de infra, à num. 51. cum seqq.
 10 Sed iis, & aliis non obstantibus, contraria senti-
entiam, & opinionem veriorem esse, & de jure proba-
biliore, nec non communis usu, & praxi, uniformique
Senatori, & Advocatorum calculo receptam, & ut
securiorum certiorémque amplexam esse, ut scilicet,
intimate ordinaria, & pendente recurso ad Regem non
sint nulla, & attentata, quæ gerit iudex Ecclesiasti-
cus, quæ quidem iuridicis, vens, & fortissimis funda-
mentis fulcitur. Primo, quia pendente recurso ad Re-
gem, iuridicis inferioris nec suspensa remanet, nec
in executione sententiæ tenetur supercedere, ac insu-
per gerha interim attentare non dicuntur: quia hæc est
una ex differentiis inter appellacionem, & recursum,
sive etiam supplicationem, ut notant omnes Doctores
communicer in authenticis, quæ supplicatio, & melius
in l. si quis adversus, Cod. de precib. Imperat. offerend.
præterit. Iaf. sub num. 2. versiculo quinto. nota. Capic.
decis. 26. in cap. n. 11. pulchritudo Guid. Papæ. deci. 50.
quæ hoc Curia, in pr. Affili. deci. 213. dicit Regia, &
decis. 58. sub n. 2. & idem videtur legitime in deci. 269.
judicis. sub n. 3. & deci. 341. Iata. & iterum cap. 53. in
caus. sub m. 2. quoniam conclusione sequitur etiam ex-
preisse Maran. in Specul. 3. p. 6. p. princ. qu. 1. n. 26.
Menoch. ubi supra n. 19. & n. 22. post Curtium in l. ad-
monendi, f. de jur. iur. Iaf. in l. si quis adversus, Corrad.
in prælud. in natura. §. nibil. commun. f. de acquis. pof. &
Joan. de Neviz. in consil. 70. n. 1. quibus adde Franci.
Mar. deci. 63. n. 2. ubi testatur de stylo, & Mininger.
singul. obser. cent. 1. deci. 48. incipit postulata, in fin. ple-
nè per Joan. Baptif. & Alyn. in præx. jud. §. 1. c. 2. in 9.
ampliat. versiculo non ampliat, ubi plurimos allegatos Jacob. Henrich. confil. 38. quoniam, n. 3. & 4. l. 3.
& hanc opinionem uti veriorem dicit amplexandam,
quæ optimè comprobat Lancelot. Robert. de atten.
cap. 19. à n. 16. cum multis seqq. ubi contraria elegan-
ter respondet, eam etiam amplectit Scaccia træct. de
22 appellat. qu. 19. rem. 3. n. 30. & n. 33. ubi dicit quod à
par procedunt, recursum ad Regem, & supplicationem, de
qua in d. autentica quæ supplicatio; & quemadmodum
in ista non suspenditur iudicis inferioris jurisdictione, nec
impedit sententiæ exequio, prout latè ipse ibi
n. 27. & seqq. ita pariter nec recursus debet suspendere,
nec cauare attentare. Si igitur ubi Princeps procedit
cum supremo jurisdictione, recursus ad illum non sus-
pendit jurisdictionem sui inferioris, multò fortius di-
cendum est, ubi Princeps procedit extra judicialiter, ad
nudam defensionem, & propulsandam vim absque
umbra, & vestigio jurisdictionis.
 23 Secundò, & pro hac parte facit, nam querela obla-
ta Principi pro tollenda iustitia judicis inferioris non

Pars I. Cap. VII.

121

- suspendit interim, dum Princeps de ea cognoscit, ju-
risdictionem ejusdem judicis, nec impedit ad ulteriora
processum, atque exequitione lenitatem, tenet Achil.
Personal. in tractatu de adipiscen. pof. n. 349. vers. vel
& licet, & iterum sub n. 350. vers. & supplicatio, &
n. 351. tom. 3. p. 2. fol. 370. diversi. sequuntur Sigismun. 15
Scaccia træct. de appell. d. rem. 3. n. 30. qui quidem n. 31.
dicit idem dicendum esse de querela, quod de actione
nullitatis, quæ non suspendit sententiæ exequitionem;
juxta quæ ipse ibi in rem. 1. de null. & prob. Felin. in
c. in Iuris 9. sub n. 5. declarat. 4. versiculo & nota de
off. & potestate judicis deleg. ubi dicit quod patia sunt
dicere de nullitate, & adire per viam querelæ.
 Quod & pulchra ratione comprobo, nam recursus, 16
& querela ad Regem locum habet, ubi sententiæ trans-
lata sit in rem judicatum, & ubi appellatio locus non
est, quia ubi prohibetur appellatio, non tamen per
hoc est prohibitus recursus ad principem, & querela,
ita per glof. in cap. Statutum, §. accessorem, de rescripto
in 6. tenet Curt. Senior, in l. admonendi, num. 179. ff.
de jur. jur. Angel. de malef. verb. præsente d. Caio, &c.
n. 32. Boërius decisione 384. à num. 20. cum sequentibus
Menoch. (qui dicit magis communem) de arbitrat.
quæst. 70. à n. 18. & seqq. lib. 1. Anchata. Regiem. quæst.
familiar. 5. n. 8. vers. ulterioris quoque dixi. Boff. in præx. criminis.
tit. de multi. n. 4. & plures antiquiores de hac
regula generali testantur Rolan. à Vale cons. 94. à n. 1.
cum seqq. libr. Conrado. in l. 1. q. 8. per totam. C. si de mo-
men. pof. Lancelot. Robert. de atten. appell. pend. c. 19.
n. 21. & 25. Cæned. in præl. q. Canon. 45. n. 59. pag. 892.
Mart. træct. de juri. d. 4. part. cent. 2. cap. 56. n. 7. fol. 119.
pulchritudo Propler. Farin. in præx. criminis. quæst. 17. num. 32.
& 33. tom. 1. Minadou. decisione Neapol. 22. & 42.
Igitur si in querela ad Principem, qua tractatur de
visceribus iustitiae, & cause principalis, ad ejus revo-
cationem non suspendit jurisdictione judicis inferioris,
quoniam in causa licet procedere queat, a fortiori 17
idem dicendum est in querela, & recursu, de quo agi-
mus, ubi quid distinctum, & penitus separatum a causa
principalis, agitur, & quidem extrajudicialiter, & absque
vestigio, seu umbra jurisdictionis, quam Princeps nec
exercet, nec potest, nec indiget in hoc casu, ut sape
dixi supra c. 1. & 2.
 Tertio, & indubitate fundamento probatur, quia 18
ad effectum suspendendi, & cauandi attentata, &
nullitatem, nullus actus in jure fortior, efficacior, &
potenter est appellatio & inhibitione, cap. non solam
de appell. l. 1. & tota tit. ff. nibil novari appell. prout
vulgare est, & probant Doctores citati supra, ad princ. 4.
arg. contraria pars, qui plurimos adducunt. Sed appelle-
ratio quando extrajudicialiter proponitur, hoc caret
effictu suspendivo, ita ut iudex licet procedat in causa
c. 1. de appell. c. constituti, el. 2. cod. tit. & nos latissime
dicimus in fr. 2. p. 1. c. 2. per tot. Lancelot. de atten. 2. p.
c. 12. lim. 3. princ. de princ. at hic recursus ad Regem per
viam violentie totus est actus extrajudicialis, & abique
sp. , ut aliqua via, & occasione fieri queat judicialis,
prout latè diximus supra, cap. 1. per totum, precipue
prælud. 5. & c. 2. à princ. igitur nullo modo potest cau-
are attentata, & nullitatem ejus pendente.
 Quartò, & pro hac parte fortiter pugnat evidenter 21
quoniam si pendente hoc recursu Regio, gesta à judece
Ecclesiastico attentata & nulla forent, statim antequam
deveniret ad inspectionem actorum super articulo
principalis violentia & ante omnia per ipsum tribunal
Regium revocaretur, & ut violenter factum reponere
juberet, quia hoc est privilegium attentati, ut in pri-
mis, & ante omnia suspendeo principalis negotio five
injunctio, five injunctio, de eo cognoscatur, & in pristinum
statutum reponatur: text. in Lex illo, l. nemine, C. de appell.
l. 1. c. de bon. pof. secundum tabul. l. 1. ff. nibil novari appell.
pend. cap. an si appellat. cap. bona memoria, de con-
firmata.

Salgado de Proiect. Reg.

122 De Regia Protect. vi oppress. appell.

firmat. uti l. sciendum. ff. de appellat. recip. c. non solum, de appellat. lib. 6. Covari. in prali. queſt. cap. 23. fertotum, & cap. 24. plurimos citat Lancelot. de attentat. 3. part. 22 cap. 21. à n. 14 & 3. part. cap. 30. num. 33. & per totum, sed sic est, quod hactenus nec viſum, nec auditum est, ut in aliquo Hispaniae tribunali hac cognitio, & attentati revocatio procederet articulum principalem violenter, sed semper cum eodem articulo principali, quo virtualliter ineſt, decernitur, de quo attentato quidem judicatur pariter, ac de alius, quo gelſit iudex Ecclesiasticus ante recurſum Regium invocatum, & ante ordinarium intimatum, ejusque revocatio pender a futuro eventu, & regulatur a natura, & qualitate appellationis. Etenim si appellatio legitime proposita reperitur in Senatu per actorum inspectionem, cum declaratur, vim fieri, deferique, & reponi, qua post appellationem iudex fecerit, hæc attentata tanquam geſta post eam includuntur, & eodem tempore reponuntur quo alia attentata, antea geſta, non virtute recurſos pendentes, quia id nec operatur, nec potest (ut hactenus fatus evidenter probavimus) sed vigore appellationis legitime, qua tacite illius produxit effectum ſuspendendi, & faciendo illicita cuncta qua post eam geſta fuerint.

24 Quia cum ultra appellationem nihil extrinſecum accedat, quod de jure rigore ſuspendat iurisdictionem judicis Ecclesiastici, cum hoc nullo modo operetur querela, ſeu recurſus ad Regem (prout dictum eſt) debent huiusmodi proceſſus interim per eum geſta iuris vel iniuſtitia, a natura, & potentia appellationis pendere: quia ut eleganter dicit Innocent. in c. dilecti, et. 3. de appellat. quod geſta post appellationem, dicuntur provenire ex natura ipius appellationis, quod mentenundum dicit Philipp. Franc. ibi n. 1. q. 1. notable dicit Lancelot. de attent. 3. p. c. 2. n. 27. quare nihil minus ut eorum vocatio pendaſt a futuro eventu, ut in similibus terminis docuit Rota. deciſ. 28. alias 187. licet ſicut de appellat. in novis. & decisione 13. alias 94. ſi judeſ de appellat. in antiquis, & post alios Philipp. Franc. in cap. perſonat. sub n. 4. verſicolo septimo aliquando judeſ, de appellat. Lanſ. decisione 30. incipit ſi appellans. Lancelot. Robert. de attent. 3. p. c. 21. à n. 29. & ſeqq. ubi dicunt, quod ſi judeſ prefat terminum appellant, ad prosequendum, & docendum de prosequitione, & illi jure impedimento ceſſante, infra terminum non docuit, quia exequio per judicem interim facta non revocatur per viam attentati, sed beneficio iuris, & exequiſt eventus cauſe appellationis, quia ſi obiuerit, infirmari ſententiam, caſtabit exequio.

26 Interim tamen dum non dicernitur articulus violentia, hic proceſſus per judicem geſta eſt in indiſſerenti, & in incerto quod mirum non eſt; quia incertitudo, qua verifieri, ac declarari potest ex futuro eventu, ſufficiens non eſt dubium: text. eſt in l. quidam relegat. ff. de rebus dubiis, ubi gl. D. & communiter Doctores, & in l. id quod pauperibus, C. de Epip. & clericis, quapropter vere affirmandum eſt, ut recurſus Regii pendentes de per ſe non poſſit operari virtutem inducendi attentatum, & nullitatem. Et quia iudeſ etiam modò judicatur de illis attentatis, quaſi fiunt interdum; medio tempore dum deſceptatur, aut appellatio fit admittenda, ac de illis, qua intra terminum ad appellandum, & post appellationem geſta fuere, text. in l. un. in princ. finibus novar. app. pend. ibi, quodad libelletur, utrum reciſienda fit appellatione, an non: per quem text. gloss. in l. appellatione, in verbo deliberationis, C. de tempor. app. Bald. & post eum Jaf. in l. 2. n. 1. not. 1. C. de bonor. poſſ. ſecund. tabul. Lancelot. poſſ. alios de attent. 2. p. c. 12. amplia. 19. n. 1. ergo eodem tempore reponenda ſimil.

28 Quinio, & ultimò pro hac parte facit elegans ratio, quoniam ſi propter Regii recurſus pendentiam alio non conſiderato, ſcilicet; abſtractam a natura, & effec-

tu appellationis; proceſſus factus ab Ecclesiastico nullus fuifet, & attentatus; ſequeretur exinde, quolibet decreto late per Senatum, etiam vim non fieri: ad hoc ille actus remanere nullus (prout diximus de attentatis pendente appellatione) quia etiam post illius defertionem durat, vel etiam post illius remunerationem tacitam, vel expreſſam appellationis & ut talia 29 attentata reponi, peti potest: latè Lancelot. de attent. 2. p. c. 12. amplia. 1. a prime. & amplia. 2. per totum, vide etiam ampliatione 3. quod in noſto caſo minus dubium foret, quia Senatus decretum non facit instantiam circa admissibilitatem appellationis (quia de eius iuſtitia 30 non intromittit) reſpectu judicis ad quem, queminius queat jure ſuper illius admissione, vel non admiſſione diſceptare; fed tantum reſpectu iudicis a quo, qui virtute ejusdem Regii decreti deſtituit appellatione, & per delationem, five iuſtim, five inſtim, abdicavit a iurisdictione cap. cum appellat. fric. de 31 appellat. libro 6. ac ideo donec ſibi a iurisperi cauſa remittatur iterum, non poterit in ea procedere (ut alibi latius explicimus) ac ideo ſi a principio eius geſta cluſiſt nullus, ſemper nullus rem anſi, nec potuit tractu temporis convalſeſere, juxta iuris regulam.

Et ſi five Senatus, tanquam ſacrum in eius contempnum, illum poſſiſt nihilominus reponere, vel falſem iudex Ecclesiastici superior; ad quem pro appellatione profeſſa recurritur; poſſiſt unique tanquam nullum ipſo jure annulare, & revocare, & de eo imprimis cognoſtere ad hunc effectum: ſed horum neutrum hucutque audiūm, viſum, nec praeficatum eſt, nec in ſupremis Regis prætoriis, nec in tribunaliſ Ecclesiastici de eo articulo dubitatur, oponitur, aut diſceptatur: ergo maniſſe ſequitur de primo ad ultimum, ut geſtum recurſus pendente per iudicem Ecclesiasticum, nec ſit nullum de jure, nec recurſus de per ſe ſolus conſideratus potest iurisdictionis inducere ſuſpenſionem; ſed totum relinquitur, & attribuitur articulo principali, hoc eſt, qualitat appellationis, ut ſi iuſta, & legiſtima reperitur & vim fieri decernatur, hoc idem tanquam poſt illam geſtum ſub reponitione decreto includatur: eſt conveſt autem non. Et ita tenendum, prout conſideratur tenetur, praeficatur, & firmiter obſervatur apud omnia ſuprema Regis tribunalia Hispaniarum, a qua tot fulcitur invincibilis fundamenſ, tanquam iuri confora rece- dendum non eſt.

Hoc idem ſentire reperio Cened. in colleſia. ad de- cretal. colleſi. 17. in fin. ubi traſta, ad judicem intimata ordinaria Regia proviſione, poſſit nihilominus taxare expensas, in quibus reum condenmaverat in ſententiā; qui quidem dicit pro reſolutione recurrentium eſt ad Capel. Thol. deciſ. 495. n. 2. Ant. Gabriel. lib. 3. comm. opinio. titul. de regiſtr. conc. 3. n. 50. Maran. Guid. Papa, & Lancelot. de attent. 2. p. c. 12. limit. 11. per totum, ubi latè traſtant poſt plures alios, an, & quando judeſ poſſit, appellatione pendente, expensas huiusmodi taxare abiquo viuo attentari ergo clarè ſentit ipſe Cened. quod ad judicandum, an geſta ordinaria intimata, five regulanda ex negotio principali, & natura, atque qualitate appellationis, non autem attribui hanc poſteſtatem Regio recurſui; quod verum eſt, prout probavimus hactenus.

Unum tamen ſcas, quod licet proceſſus a judice 34 Ecclesiastico factus, poſtquam ſibi intimata eſt praedicta proviſione Regia, non ſit nullus, nec ut attentatus de per le, & principaliter revocetur, ſed pendat ex futuro eventu (ut dixi, quia eius iurisdictione nullo pacto potest dici ſuſpenſio de rigore iuri loquendo:) tamē ſe urbanitate ipſe judeſ tenetur acquiescere, & ſupercedere, poſtquam Princeps manum ſuper violentia cognitiōne appulerit proprię decorem, & honorem tanze maſtatis præſentie debitum; quod ſi aliter fecerit, licet geſta

Pars I. Cap. VII.

123

geſta non ſubjaceant periculo attentatorum, nec ut talia reponantur ſtatiū, nec revocetur, tamē frequenter folet Senatus supremus iudicem multatate propter eius irreverentiam, & audaciam, decorem proprium, & respectum amilium vindicandi cauſa, prout ego non ſemel praeficatum vidi in hoc Regio Gallico Senatu, quod iuſtissima ratione fit. Etenim ſi inter duos rixantes quidam nobilis occurrat enim, & pacem oppendo, ſi inſuper aliquis eorum prolixi perſiftat, atque tenaciter perfevet in alterius iuria, & opprefſione dedecorem manum, & pacem apponens, iuſte poterit ille nobilis iuſci, & omnia principali rixa, & propriam iuriā vindicando, audacem percutere, & caſtigare; prout in dies contingere folet: ac ideo iudex Ecclesiasticus, licet de eis ejuſ non ſit ſuſpenſio, 2. part. cap. 18. à princip. ubi multa ſcī digna congeſſimus in proposito; at iſe articulus violentia non eſt praeſcis, ſed eſt in voluntate parti, illo uti, ſi voluerit, iſe non ſuſpendit cauſam principalem, nec illi eſt prajudicialis, ſed multum favorabilis, qui tendit in faſiliorum cauſe expeditionem, ut ſapere diximus ex d. c. paſtor. al. & d. cap. ut no.

35 contraria parte adducta. Et non primum ex cap. lator. qui filii ſuſ legimi. Cui reſpondet: quod illa ſuſpenſio cauſe principali provenit ex natura articuli incidentis, qui tanquam prajudicialis operatur ſuſpenſionem cauſa principali, etiam ſi idem iudex de eo fit cognitus, de quo nos exadiſſimē oſgimus inſcrib. 2. part. cap. 18. à princip. ubi multa ſcī digna congeſſimus in proposito; at iſe articulus violentia non eſt praeſcis, ſed eſt in voluntate parti, illo uti, ſi voluerit, iſe non ſuſpendit cauſam principalem, nec illi eſt prajudicialis, ſed multum favorabilis, qui tendit in faſiliorum cauſe expeditionem, ut ſapere diximus ex d. c. paſtor. al.

Nec obſtat ſecundum ex d. c. paſtor. al. & d. cap. ut no. 42 ſtrum: quia loquuntur in avocatione iurisdictionis facili per Principem a ſuo iudice inferiori: quia iudicium ſolvitur vetante eo, qui iudicare juſferat, l. iudic. ſolvit. fi. de iuris. omni. iud. ac proprieſtate cum inferior ex avocatione iurisdictione careat, nihil mirum, ut ab ea geſta ſubjiciantur viuo attentatorum, ut latè Lancelot. loco citato in d. arg. 1. quod multum aberrat a natura noſtri Regi recurſus.

Nec obſtat tertium d. l. Regia 36. in illis verbis, ibi: 43 Para que el procedas, y haga iuſtitia, quia ultra congrua declarationem, quam illi ſuſperimē alignavimus in n. 30. & 40. amplius reſpondet, quod cum in hoc articulo violentia non alud trahatur, niſi an iudex jure profeſſor, ſententia eft nulla ipſo jure, non ex capite recurſus pendens, ſed ex defectu actorum, & cauſe cognitionis, Jaf. in l. iudic. n. 2. Cadeſ. Federi. à Senatu. in ratiſ. de ſent. à n. 3. Alexan. confil. 123. n. 24. 1. pulchre & late Vant. de null. ſent. c. pe- nalt. n. 32. & 33. exadē Ant. Gabriel. tit. de ſent. concil. 6. n. 5. & Achil. deciſ. 2. n. 4. de filiis prebyt. P. ut deciſ. 44. 1. A. V. in cap. 5. pregl. verb. ita laje, n. 8. & 9. quoniam plures allegant, qui in fortioribus terminis loquuntur, quando iudex protulit ſententiam in tam brevi tempore, & tanta festinatione, ut veriſimiliter poſſit dici, illam tulisse non viſis actis, ac propterea nulla eft ipſo jure, ac ideo ſi viam fieri decernat Senatus, etiam hæc ſententia reponenda eft, ſicut alia acta facta poſt appellationem, ut ſuprà diximus.

38 Attamen ſuper hac nullitate nihil tune ſe potest intrinſicament reponere, quando declaravit, vim non intuita in articulo violentia, qui tunc pendebat quia nullia via potest, de illius reprobatione trahare, ſed omnino ſpectat iudicii superiori, licet fit nulla; & pars, contra quam ei laſa, comparens coram eodem Ecclesiastico iudice, ob nullitatem ea apud appellat., & protelaſtū auxiliu violentia, iterum traducto de novo proceſſus vim ſecile, non deferendo indubitanter declarabitur, quoniam ſententia nulla non meretur exceſſionem.

39 Et ad terminos hujus proxime doctrine reducenda eſt l. Regia 36. titul. 5. lib. 2. recipiat. ſuprà adducta pro fundamento 3. contraria parti in illis verbis: Para que el procedas, y haga iuſtitia, quoniam licet de jure non ſit illius ſuſpenſio iurisdictioni; tamē de facto impeditum eft eius exercitium, quia deficientibus actis, & absentibus, non poterat procedere in cauſa, neſe face- re iuſtitiam partibus, non ſecis ac tiſabilio, vel litigans, ſeu quidam alijs proceſſum detineat, & occulere, ita ut etiam compulſus nolit exhibere; quia hoc impedimentum; quod de facto provenit, ſufficiens eft ad diſcrendum curſum negotii, quia actis non viſis ferre non potest ſententiam (ut dictum eſt) eius tamē propterea iurisdictione non eft ſuſpenſio, & ſic recte dicit d. l. remanit luego el proceſſo al juez, & c. para que el proceſſo, & c. hoc eſt, ut amplius actorum defectus non illi impedit procedere, quia optimo eft ad illam legem declaratio, ultra aliam, quam ad argumentorum reſponſionem redemptio.

40 Quo etiam ſenſu accipiens eft Ozasc. deciſ. Pe- dem. 30. n. 18. ad fin. quem citavimus ſuprà, in 6. argu- Salgado de Proteſt. Reg. 47

ment. contraria parti, qui dicit quod ex hoc recurſu, & auctorum traduſione ad Senatum non auſtertur iudicii iurisdictioni, licet diſcretatur; quia illius diſcreti exercitium, non jure operante, ſed accidentia facti, quia illo medio tempore, quo abſunt acta, non potefi ad omnes actus indiſcretè procedere, qua ut plurimum requiriunt eorum inspectionem, quo ſatisfactum remanet lexum argumentum contraria parti.

Quibus ſic ſuppoſitis, non obſtant argumenta pro 41 contraria parte adducta. Et non primum ex cap. lator. qui filii ſuſ legimi. Cui reſpondet: quod illa ſuſpenſio cauſe principali provenit ex natura articuli incidentis, qui tanquam prajudicialis operatur ſuſpenſionem cauſa principali, etiam ſi idem iudex de eo fit cognitus, de quo nos exadiſſimē oſgimus inſcrib. 2. part. cap. 18. à princip. ubi multa ſcī digna congeſſimus in proposito; at iſe articulus violentia non eſt praeſcis, ſed eſt in voluntate parti, illo uti, ſi voluerit, iſe non ſuſpendit cauſam principalem, nec illi eſt prajudicialis, ſed multum favorabilis, qui tendit in faſiliorum cauſe expeditionem, ut ſapere diximus ex d. c. paſtor. al. c. pafor.

42 Nec obſtat quartum, de recurſu ad Regem pendente, ut ſuſpendat ſecundum Doctores in eo allegatos, quoniam contraria opinio, ut ſciliſet, non ſuſpendat, longe verior eft, & reſponsio, prout diximus, & probamus ſuprà, in 1. fundam. bujus 2. p. & reſolutionis, n. 10. Nec obſtat quod ibi diximus ex Fran. Mar. d. dec. 83. num. 1. & 2. ut facta citatione ſuſpendatur iudicis ju- riſdictio; quia verum eft ſuppoſito priuſis, quod recurſus ſuſ ſuſperimē alignavimus in n. 30. & 40. amplius reſpondet, quod cum in hoc articulo violentia non alud trahatur, niſi an iudex jure profeſſor, ſententia eft nulla interjecta, vel an illi ſit in posterum impediendus proceſſus, obſtante d. appellatione; ideo nihil mirum, ut illa minus legitima repta, reddatur proceſſus, ut procedat, quia nullum eft inventum impeditum, non tamen ex hoc ſequitur, quod interim ſuſpenſa eius fuerit iurisdictionis, ut ſuprà diximus.

Nec obſtat quartum, de recurſu ad Regem pendente, ut ſuſpendat ſecundum Doctores in eo allegatos, quoniam contraria opinio, ut ſciliſet, non ſuſpendat, longe verior eft, & reſponsio, prout diximus, & probamus ſuprà, in 1. fundam. bujus 2. p. & reſolutionis, n. 10. Nec obſtat quod ibi diximus ex Fran. Mar. d. dec. 83. num. 1. & 2. ut facta citatione ſuſpendatur iudicis ju- riſdictio; quia verum eft ſuppoſito priuſis, quod recurſus ſuſ ſuſperimē alignavimus in n. 30. & 40. amplius reſpondet, quod cum in hoc articulo violentia non alud trahatur, niſi an iudex jure profeſſor, ſententia eft nulla interjecta, vel litigans, ſeu quidam alijs proceſſum detineat, & occulere, ita ut etiam compulſus nolit exhibere; quia hoc impedimentum; quod de facto provenit, ſufficiens eft ad diſcrendum curſum negotii, quia actis non viſis ferre non potest ſententiam (ut dictum eſt) eius tamē propterea iurisdictione non eft ſuſpenſio, & ſic recte dicit d. l. remanit luego el proceſſo al juez, & c. para que el proceſſo, & c. hoc eſt, ut amplius actorum defectus non illi impedit procedere, quia optimo eft ad illam legem declaratio, ultra aliam, quam ad argumentorum reſponſionem redemptio.

43 Quo etiam ſenſu accipiens eft Ozasc. deciſ. Pe- dem. 30. n. 18. ad fin. quem citavimus ſuprà, in 6. argu- Salgado de Proteſt. Reg. 48

L 2 judgeſ

judice quodlibet, carente alias jurisdictione, sed respectu moniti, & ceteriorum incapace; quare cum hac extra-judicialis cognitio remaneat semper in meris terminis nudi recursus extra-judicialis, non potest adaptari limitatio causa, quo ipsa sine scrupulo vera dieci possit.

49 Minus etiam obstat quantum de relatione ad Principem pendente, quia ita processus remissio, nec quadrata, nec potest convenire aliquo modo natura, & qualitate relationis, quam iudex inferior facit Principi, prout late videat est ex eodem Lancel. d.2. part. cap.8. à princeps, deinde quia d. relatio, de qua ibi loquitur, reficit merita, & efficiunt, seu substantiam causa principalis, cuius judicialis, atque jurisdictionalis determinatio expectatur à Rege, & ideo nihil mirum, ut suspendit jurisdictionem inferioris, interim dum illa causa iterum remittitur, aut resolutio expectatur, quod quantum à nostro recurso distet, nemo est, qui non videat; immo ultra recurso habemus legem Reginam expressam P. titulo 14. libro 4. recopilatio. ubi disponitur, quod quando Princeps mandat judicii inferiori, aut tribunali, ut illi mittat relationem super statu aliquicui negotio, non propterea debet, in eo supercedere, nisi forte aliquando ipse Princeps supercedere mandet simul.

51 Quibus suppositis, audiendus non erit Cevall. dum contraria partem audacter, ac temere fecerat, quia loquitur contra omnia iuridica principia, & nos nullam omnium tribunalum supremorum proximam, ac propterea communis Senatorum, & Advocatorum calculo reprehenditur quotidie, fundatur enim in falsa opinione, tenente, recursum suspenderem, quia ut vidiisti, non est vera, & adhuc dato causa, quod vera foret, nihilominus ex ea non potuisse inserti ad recursum Regium, de quo loquimur, qui longe abfinitus est, quoniam querela fundatur in errore partium, & circumventione adversarii. Greg. Tholos tractatus de appellat. libro 1. cap.6. num.10. Scaccia tractatus de appellat. quast. 19. rem. 3. sub numero 34. hic nostre fundatur in sola violencia, & vi opprelacione judicis (ut saepè dictum est) ille recurso, & querela revideatur etiam ex novis actis, & noviter reportis, ac novis productionibus, Gregor. Tholos. ubi proxime, nu. 11. & Scaccia sub d. num. 34. at nostre recurso & querela ex eorumdem actorum infuscione dumtaxat nullo modo alii admisisse deteguntur, ut probat l. 36. titulo 5. libro 2. recipiat. & nos late probavimus supra, 54 cap. 2. Deinde ille recurso licet sit à principio extra-judicialis, tamen in eius cognitione, sequuta, ut requiritur citatione, efficitur judicialis; & litis pendentia, ut nuper in responsione ad quartum argumentum, n. 45. post Fran. Mar. Lancelotum, & alios diximus: at nostre recursois à sui principio usque ad ejus finem nihil judicialitatis recipit, nec recipere potest, sed in eo proceditur abloque ipsi illam in minimo recipendi, ut saepè suo loco diximus, ille recurso, & que- 55 rela provenit ex potentia mere, & supremae jurisdictionis, ut manifestè apparet ex Doctoribus de illo tractantibus, quos citavimus haecenus: at iste nostre ex sola potestate politica, & economica, & etiam charitativa abloque vestigio, seu umbra jurisdictionis, quam rei qualitas, & subjecta materia nullo modo patitur: item an ille recurso ad appellandum intra terminum datum est proponendum, si credimus integranti Doctorum ceterae, quos congerit Lancelot. de attentat. 2. parte, cap. 19. num. 11. (quem tamen pro resolutione vide a nu. 24. & 25. & vide etiam Scacci. ubi supra, sub nu. 27. versiculo subdeclarata primo, & num. 28. at nostre recurso nullo termino aut tempore circumscripturn repertur. Ex quibus omnibus claram patet, quod quando forte verum fore, recursum de Principem habere effectum suspensum, tamen ex rationis disparitate non potuisse; de illo ad nostrum

Marfil.

argui, à contrario autem, scilicet; retenta veteri opinioni negativa, quæ habet carcerem suspensivo, recte procedit argumentatio de illo ad nostrum, per argumentum à fortiori, quo nos usi sumus superius.

Et notandum est, quod ipsomet Cevallus contrarium firmavit in tractatu de cognitio, per viam violenti. gl. 15. num. 1. fol. 97. ubi loquendo de via executiva, ut iudex licet potest in ea procedere, in hac inquit: Tunc non est proponendum, quod executioni traditum est, immo non obstante appellatione, & invocatione auxili regalis; iudex Ecclesiasticus licet procedit in causa, &c. Ecce igitur manifeste sentire, quod recurso pendente ad Regem processum non fieri nullum, & attentatum ex hoc capite, sed pendere ex natura, & qualitate appellationis principalis, quæ si careat suspensivo, ille etiam recursu pendente, licitus, & non repondens, prout superius refolvimus: nam si ex capite pendens recursus Regii finitus attentatus, & nullus, nullo modo potuerit validus reddi, nec reviviscere, ut supra probavi.

Quoad secundam patternem nostri capituli, scilicet 58 adpendente recurso ad Regem, suspenderuntur, vel currant termini, parti, vel partibus assignati ad aliquam articulum à jure, seu à iudice; & licet hinc inde plurima possem conferre, breviter tamen dicendum arbitror, terminos non currere. Finge, recepta sunt partes ad probandum cum certo termino assignata, una pars vel appellavit à sententia probationis recepta, vel interim in discursu appoluit contra telesm legitimam objectionem, & à non admissione, vel ab admissione ex adverso fuit appellatum; vel quis fuit vigore instrumenti executus, cui intimatus fuit decem diem terminus, interim ob aliquam causam appellans, & his casibus, & alijs similibus ad Senatum Regium recurrit per viam violencie interim dum in Senato disceptatur, & cognoscitur de qualitate appellationis, suspenduntur dicti termini; quia processus originalis defectu impeditus ejus cursus, & partes occupati sunt, & impediti, dum assilium in disceptatione articuli violenter in Senatu Regio: quare etiam ex novis actis, & noviter reportis, ac novis productionibus, Gregor. Tholos. ubi proxime, nu. 11. & Scaccia sub d. num. 34. at nostre recurso & querela ex eorumdem actorum infuscione dumtaxat nullo modo alii admisisse deteguntur, ut probat l. 36. titulo 5. libro 2. recipiat. & nos late probavimus supra,

54 cap. 2. Deinde ille recurso licet sit à principio extra-judicialis, tamen in eius cognitione, sequuta, ut requiritur citatione, efficitur judicialis; & litis pendentia, ut nuper in responsione ad quartum argumentum, n. 45. post Fran. Mar. Lancelotum, & alios diximus: at nostre recursois à sui principio usque ad ejus finem nihil judicialitatis recipit, nec recipere potest, sed in eo proceditur abloque ipsi illam in minimo recipendi, ut saepè suo loco diximus, ille recurso, & que- 55 rela provenit ex potentia mere, & supremae jurisdictionis, ut manifestè apparet ex Doctoribus de illo tractantibus, quos citavimus haecenus: at iste nostre ex sola potestate politica, & economica, & etiam charitativa abloque vestigio, seu umbra jurisdictionis, quam rei qualitas, & subjecta materia nullo modo patitur: item an ille recurso ad appellandum intra terminum datum est proponendum, si credimus integranti Doctorum ceterae, quos congerit Lancelot. de attentat. 2. parte, cap. 19. num. 11. (quem tamen pro resolutione vide a nu. 24. & 25. & vide etiam Scacci. ubi supra, sub nu. 27. versiculo subdeclarata primo, & num. 28. at nostre recurso nullo termino aut tempore circumscripturn repertur. Ex quibus omnibus claram patet, quod quando forte verum fore, recursum de Principem habere effectum suspensum, tamen ex rationis disparitate non potuisse; de illo ad nostrum

56 patitur: item an ille recurso ad appellandum intra terminum datum est proponendum, si credimus integranti Doctorum ceterae, quos congerit Lancelot. de attentat. 2. parte, cap. 19. num. 11. (quem tamen pro resolutione vide a nu. 24. & 25. & vide etiam Scacci. ubi supra, sub nu. 27. versiculo subdeclarata primo, & num. 28. at nostre recurso nullo termino aut tempore circumscripturn repertur. Ex quibus omnibus claram patet, quod quando forte verum fore, recursum de Principem habere effectum suspensum, tamen ex rationis disparitate non potuisse; de illo ad nostrum

57 usus est remedio nullitatis, interim dum de ipsa disceptator non currunt ei decem dies ad appellandum, etiam in nullitate succumbat, Cynus in l. contra maiores 16. num. Cod. de inofficio. testam. Franc. in cap. dilectio 63. quast. 6. num. 11. de appellat. Hippolyt. de

Salgado de Profect. Reg.

te ex facto adversarii, quæ omnia optimè conductuunt resolutioni nostræ proposita difficultas.

Et in nostris terminis, quod termini; & tempora 72 jure præscripta non currunt propter recursum ad Regem per hanc viam violencie, expressè determinavit Rot. Romana in una Legionen. Prostern. 27. Novemb. 1592. coram Phamphilio, quæ ad literam refert Nicol. Garci. tract. de benef. & p. cap. 4. sub n. 44. fol. 819. in qua postquam late tractaverit, an lapsus fuerit terminus exequendis executoriales qualidam, post medium ita dicitur: Maximè cum taciturnitas fuerit causata ex impedimentois prædictis per Alvarum mediante recursum ad cornillum regium, per quod curavit auferri executoriales, &c. quæ mirabilis est ad propria- 73 tom. & in etiam declaratum fuit, & prædictum in hoc Senatu Gallo. Graco, maximè quia hujusmodi impedimentum est notarium, evidens, & manifestum, probatum ex eisdem actis, quibus apparet quantum tempus ipsum duraverit is, que latè prosecutus Flamin. ibi supra, à n. 22. cum seqq. & à n. 119.

Et nullo adducto fundamento, nec autoritate (multo post scripta) legitimus Cevall. in tractatu de cognitio, per viam violenti. gl. 14. num. fin. ad fin. tenentem hanc partem, qui in hoc articulo ita ait: Y los terminos la prueba estan sussentos, durante que el proceso no e vuelve a remitir al Ecclesiastico, y si fuere ejecutiva la causa no corren los diez dias de la oposición, si no que a de volver a notificar el termino, si el proceso fuere remitido al ordinario sobre algun articulo y alli lo he visto y praticado: quia impedito agere non currit tempus l. 1. §. fin. Cod. de annual. except. & el regul. iuris dicentes, quod ut non fiat, mibi imputari non debet. Hac ille in hoc articulo dicit: quantum autem afferit, quod denou sit terminus oppositionis intimandus, ita ut de novo incipiat currere, ratione, & fundamento caret, nam terminus suspenditur, & remanet in eo statu, quo supervenit impedimento, ita ut pars termini iam translatu non renoveretur, sed duxat tollitur de medio illud tempus, que impedimentum durevit: ita Flamin. Parisi. post alias ubi supra, à num. 227. & seqq. & n. 119. pul. hæc & plene Roman. conf. 443. quod primum, in princ. Calderi. conf. 119. alias 4. de appell. circa med. ver. & si danda. Gemini. conf. 45. n. 10. vers. impedimentum plurimum compunctionem, Roman. conf. 456. primus, n. 9. & seq. ver. quod secundum Cardin. Tulu. tract. concl. litera Y. concl. 29. num. 8. & n. 21. tom. 4. & alibi passim per Doctores: alias enim maxime porrident oriri & inolebiles fraudes ad renovandum terminum tractatum, quibus locus datus non est, & nos pro hac opinione plures citamus p. cap. 3. a num. 253. & eam induxit sequuntur Bald. & ejus addit. in aubens clericus, num. 9. cod. de Episcop. & Cleric. Avedez. de syndic. num. 76. fol. 48. Catal. eadem tract. quast. 75. num. 44. & seqq. fol. 15. Put. eadem tract. verb. instantia syndic. cap. 4. fol. 194. Castel. in l. 64. verb. passados. fol. 192. col. 3. in fin. & ibi Palac. Rubrum 5. fol. 26. in leg. Taur. Avenda. repon. 2. fol. 118. cont. 6. Diaz. Perez. in l. 5. tit. 8. lib. 3. ordin. col. 1111. vers. intelligentia, Azeved. in addit. ad Curi. Pisan. lib. 4. cap. 6. n. 87. fol. 103. & in d. 1. 7. n. 8. in fin. & seq. tit. 18. lib. 4. recip. faci reg. imputari de regul. iur. in 6. & l. 1. & tit. ff. de eo quem factum erit.

Et in terminis quod quando in via executiva ob impedimentum partis non potuit fieri informatio per debitorum, ei non affligetur novus terminus ex integrum, sed suppletore tantum, quantum absulit impedimentum, probat post nominales ex allegatis Bobadilla in pul. lib. 3. c. 8. n. 152.